

Poliisin tietoon tullut rikollisuus

2010, 1. vuosineljännes

Rattijuopumukset ja ryöstöt vähenivät tammi - maaliskuussa 2010

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tuli Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vuoden 2010 ensimmäisellä vuosineljänneksellä kaikkiaan 87 000 rikosta, mikä on 3 200 tapausta (4 prosenttia) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Lisäksi kirjattiin 129 000 liikenneturvallisuuden vaarantamista ja liikennerikkomusta. Suhteellisesti eniten rikokset lisääntyivät Etelä-Karjalassa (8 prosenttia) ja vähenivät Päijät-Hämeessä (21 prosenttia) ja Ahvenanmaalla (33 prosenttia). Omaisuusrikoksia ilmeni 48 000, mikä on 2 500 tapausta eli viisi prosenttia vähemmän kuin vuonna 2009. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia tuli tietoon 7 500. Tämä on kaksi prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Rattijuopumusten väheneminen jatkuu edelleen. Niiden määrä on nyt alimmillaan 1990-luvun puolivälin jälkeen. Edellisestä vuodesta törkeät rattijuopumukset vähenivät 18 prosenttia ja muut rattijuopumukset 21 prosenttia. Kaikkiaan rattijuopumuksia tuli ilmi 4 000 eli 19 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2009.

Ryöstöjä ilmoitettiin 330, mikä on 22 prosenttia edellistä vuotta vähemmän. Määrä on 2000-luvun pienin.

Raiskaukset kuitenkin lisääntyivät huomattavasti väkivaltarikosten yleisestä vähenemissuuntauksesta poiketen. Vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä ilmoitettiin 244 raiskausta, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 146. Lisäys johtuu yhteen rikosilmoitukseen kirjatusta usean osateon käsittävistä tapahtumasarjasta. Raiskauksia on 2000-luvulla ollut vuosittain keskimäärin 127.

Pahoinpitelyrikoksia tuli tietoon 7 000, mikä on prosentin vähemmän kuin vuonna 2009. Törkeät pahoinpitelyt vähenivät 15 prosenttia. Niitä tuli ilmi 446.

Huumausainerikoksia kirjattiin 4 500, mikä on 9 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Törkeiden huumausainerikosten määrä lisääntyi 7 prosenttia. Niitä tuli ilmi 211.

Petosten määrä väheni lisääntyttyään useana vuonna peräkkäin. Vuoden 2010 tammi-maaliskuussa niiden määrä oli 4 000, mikä on 11 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Vahingontekojen määrä muutaman viime vuoden ajan vähentynyt. Nyt niitä tuli ilmi 8 800, mikä on 14 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Tilaston esittämistapa on uudistettu vuoden 2009 alusta. Liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset esitetään omana taulukkonaan. Rikosten kokonaismäärä ei ole vertailukelpoinen aiemmin esitettyjen lukujen kanssa. Uudistuksen tavoitteena on parantaa rikosten vertailtavuutta eri vuosien kesken sekä edistää niiden kansainvälistä vertailukelpoisuutta. Tilaston laatuselosteessa on tarkempia tietoja uudistuksesta.

Vuoden 2010 alusta luvuissa ovat mukana myös tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleet rikokset. Muutoksen vaikutukset rikosten vertailtavuuteen ovat vähäisiä.

Eräiden rikostyyppien määrä tammi -maaliskuussa 2010 ja muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan

	Tammi-maaliskuu 2010	Muutos	Tammikuu	Muutos	Helmikuu	Muutos	Maaliskuu	Muutos
KAIKKI RIKOKSET ¹⁾	87 147	-3 248	29 275	-1 856	26 535	-1 176	31 337	-216
-murto	7 302	-198	2 594	-163	2 193	-50	2 515	15
-moottoriajoneuvon luvaton käyttö ja anastus, moottorikulkuneuvon käyttövarkaus	1 912	-313	691	-161	564	-145	657	-7
-ryöstö	330	-94	118	-19	91	-53	121	-22
-vahingonteko	8 828	-1 489	3 066	-899	2 431	-546	3 331	-45
-tappo, murha ja surma	29	-2	7	-7	12	4	10	1
-pahoinpitely	6 990	-51	2 444	59	2 101	-139	2 445	29
-raiskaus	244	98	45	3	46	8	153	87
-rattijuopumus	4 011	-962	1 344	-317	1 224	-282	1 443	-363
-huumausainerikos	4 514	391	1 615	255	1 312	56	1 587	80

1) Pl. liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenneriikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.

Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenneriikkomusten määrä tammi - maaliskuussa 2010 ja muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan

	Tammi-maaliskuu 2010	Muutos	Tammikuu	Muutos	Helmikuu	Muutos	Maaliskuu	Muutos
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä liikenneriikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen, ajoneuvorikkomus	128 690	20 553	44 481	8 762	44 288	7 327	39 921	4 464
-nopeusrajoitusten rikkominen ¹⁾	84 560	19 335	30 702	7 673	28 704	7 159	25 154	4 503

1) Liikenneturvallisuuden vaarantamisina, törkeinä liikenneturvallisuuden vaarantamisina ja liikenneriikkomuksina rekisteröidyt nopeusrajoitusten rikkomiset.

Sisällys

Liitetaulukot

Eräiden rikostyyppien kehitys tammi - maaliskuussa 2006 - 2010	4
Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikennerikkomusten määrän kehitys tammi-maaliskuussa 2006-2010.....	4
Laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Eräiden rikostyyppien kehitys tammi - maaliskuussa 2006 - 2010

	2006	2007	2008	2009	2010
KAIKKIRIKOKSET ¹⁾	83 813	90 789	91 776	90 395	87 147
A Omaisuusrikokset	47 866	50 887	52 031	50 366	47 830
Murto	8 793	8 501	8 156	7 500	7 302
Moottoriajoneuvon luvaton käyttö ja anastus, moottorikulkuneuvon käyttövarkaus	2 818	2 772	2 583	2 225	1 912
Ryöstö	348	407	372	424	330
-törkeä ryöstö	29	59	40	62	42
Vahingonteko	9 075	10 852	12 148	10 317	8 828
-törkeä vahingonteko	47	42	40	34	49
Kavallus	827	775	758	782	730
-törkeä kavallus	54	55	61	75	59
Petos	2 970	3 402	3 414	4 536	4 029
-törkeä petos	192	158	207	311	253
B Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	6 115	7 894	8 044	7 593	7 476
Tappo, murha tai surma	25	28	31	31	29
Tapon, murhan tai surman yritys	74	83	93	99	83
Pahoinpitely	6 115	7 318	7 477	7 041	6 990
-törkeä pahoinpitely	454	550	501	524	446
C Seksuaalirikokset	464	606	594	555	586
Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	262	262	350	311	255
Raiskaus	103	169	142	146	244
D Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan	2 630	3 036	3 299	3 131	3 212
Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	365	375	487	401	413
-kohdistunut poliisin henkilökuntaan	347	330	388	374	367
Haitanteko virkamiehelle	467	527	585	487	489
-kohdistunut poliisin henkilökuntaan	459	516	568	474	480
E Eräät liikenne rikokset	12 225	13 505	13 029	11 809	10 412
Rattijuopumus	5 110	5 767	5 541	4 973	4 011
-törkeä rattijuopumus	2 944	3 133	3 054	2 666	2 191
F Muut rikokset	14 013	14 858	14 779	16 941	17 631
Huumausainerikos	3 306	3 688	3 351	4 123	4 514
-törkeä huumausainerikos	201	152	152	197	211

1) Pl. liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.

Liikenneturvallisuuden vaarantamisten ja liikenne rikkomusten määrän kehitys tammi-maaliskuussa 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä, liikenne rikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen ja ajoneuvorikkomus.	87 536	94 208	104 243	108 137	128 690
-nopeusrajoitusten rikkominen ¹⁾	47 704	51 746	58 449	65 225	84 560

1) Liikenneturvallisuuden vaarantamisina, törkeinä liikenneturvallisuuden vaarantamisina ja liikenneriikkomuksina rekisteröidyt nopeusrajoitusten rikkomiset.

Laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilasto keskittyy rikollisuutta koskevien alueellisten jakaumien sekä poliisin toiminnan kuvaamiseen. Tilasto sisältää tietoja ilmitulleiden rikosten laadusta ja määrästä. Lisäksi selvitetään poliisin tutkimien ja selvittämien rikosten määrä, selvitettyjen rikosten osuus rikoslajeittain sekä tapaukset, joissa ilmoitus on todettu aiheettomaksi. Selvitetystä rikoksista ilmoitetaan myös syylliseksi epäillyt henkilöt ja heidän ikänsä.

Tilasto sisältää myös tietoja perheväkivallasta ja kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta sekä eräistä poliisin suorittamista tehtävistä kuten itsemurhien, hirvieläinkolarien, palonsyiden yms. tutkimuksista.

Poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilaston yhteydessä julkaistaan tietoja myös tullirikoksista. Niihin kuuluvat tullilaissa säädetty rikokset sekä muut tullirikoksina käsiteltäviksi määrätty rikokset.

Tilastolla kuvataan vain rikoksia, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimusilmoitus tai annettu rikesakko. Suuri osa rikoksista jää piiloon, toisin sanoen ne eivät tule poliisin tietoon tai niitä ei rikoksina ilmoiteta.

Tilastoitujen rikosten määriin vaikuttavat esimerkiksi muutokset poliisin valvonnassa, lainsäädännössä sekä kansalaisten halukkuudessa ilmoittaa rikoksista poliisille.

Tilasto kuvaa rikoksia, jotka ovat tulleet poliisin tietoon tilastokauden aikana. Rikos voi olla tapahtunut aiemminkin.

Rikoksella tarkoitetaan tekoa, josta lainsäädännössä on säädetty rangaistus. Poliisin tehtävänä on tutkia rikos, suorittaa esitutkinta ja jättää selvitetty rikos syyttäjän harkintaan. Lievemmissä tapauksissa poliisilla on laissa säädetyn perusteiden mukaan oikeus jättää rikos ilmoittamatta syyttäjälle.

Poliisi kirjaa rikoksen tehdyksi rikoksen tekopaikan mukaan.

Tilastoyksikkönä on käytetty rikosta. Mikäli useita henkilöitä on yhdessä ryhtynyt samaan rikokseen, rikosten lukumääräksi on merkitty yksi.

Lukuihin sisältyvät rikoksen yritykset, poikkeuksena erillisenä ryhmänä esitettävät tapon, murhan ja surman yritykset sekä tuhotyön yritykset. Avunanto ja yllytys rikokseen esitetään sen rikoksen nimikkeellä, johon osallisuudesta on kysymys.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta automaattiseen tietojenkäsittelyyn perustuvasta rikosilmoitusjärjestelmästä, josta tässä yhteydessä käytetään lyhennettä RIKI.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastokeskukseen toimitettu neljännesvuosiaineisto tarkentuu tilastovuoden aikana poliisin tutkinnan edetessä. Vuosiaineistosta tilastovuotta seuraavan vuoden helmikuussa poimittavat tiedot poikkeavat jossain määrin neljännesaineiston tiedoista.

Nykyiset tilastot kuvaavat hyvin rikollisuutta ja sen muutoksia. Tilastokeskuksessa on analysoitu vuoden 1998 rikosilmoitusaineistosta tapausten selosteosat väkisinmakaamisten ja törkeiden pahoinpitelyjen osalta. Selosteet olivat laadultaan hyviä. Rikosten lukumäärätiedot ja rikoksista rekisteriin kirjatut tiedot olivat selosteiden kanssa yhtäpitäviä. RIKI:iin kirjattavat tiedot osoittautuivat luotettaviksi. Tilastojen perusaineistona RIKI:ä voidaan pitää hyvänä.

Vuoden 2006 luvuissa esiintyneet virheellisyudet on korjattu nyt esitettävään taulukkoon.

Väärennysrikoksiin syylliseksi epäiltyjen määrä oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2007. Tämä johtuu Imatralla ilmitulleesta rikossarjasta.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosiaineistosta poimittavat tiedot valmistuvat tilastokautta seuraavan kuukauden kuluessa.

Tilaston perusaineisto poimitaan poliisin RIKI-järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat huhtikuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Poliisin tietoon tullut rikollisuus –vuositilasto julkaistaan huhtikuun loppuun mennessä.

Poliisin tietoon tullut rikollisuus –neljännesvuositilasto julkaistaan 4 kertaa vuodessa tilastokautta seuraavan kuukauden kuluessa.

Tietoja poliisin tietoon tulleista rikoksista on myös internetissä Tilastokeskuksen StatFin-tilastopalvelussa osoitteessa <http://statfin.stat.fi/statweb>.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään tilastovuoden lopussa voimassa olevaa alueluokitusta. Taulukoissa, joissa esitetään muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan, aikaisempien vuosien luvut on muutettu vastaamaan uusinta alueluokitusta, jotta tilastot olisivat vertailukelpoisia.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri rikostyyppien välillä.

Tilastoilla kuvataan yksittäisten rikosten määriä. Suuret rikossarjat saattavat paljastuessaan aiheuttaa kymmenien, joissain tapauksissa jopa tuhansien, yksittäisten rikosten lisäyksen tilastossa. Seuraavana vuonna luvut useimmiten palaavat entiselleen. Ongelma korostuu, kun tehdään suhteellisen harvinaisista rikoksista alueellisia vertailuja rikollisuuskehityksestä.

Rikosten määrän laskentaperusteissa tapahtuvat muutokset vaikeuttavat rikosten määrän vertailtavuutta eri vuosina. Kun esimerkiksi petosten lukumäärän laskentaperuste muuttui 1991, niin muutos ei vaikuttanut pelkästään petosten määrään, vaan myös rikosten kokonaislukumäärän vertailtavuus edellisiin vuosiin vaikeutui.

Tilastoitujen rikosten määrään vaikuttavat esimerkiksi muutokset poliisin valvonnassa, lainsäädännössä sekä kansalaisten halukkuudessa ilmoittaa rikoksista poliisille.

Suomen virallisessa tilastossa (sarja XXIII, uusi sarja Oikeus) on julkaistu Poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilastoa vuodesta 1927 lähtien. Tietojen saanti perustuu valtioneuvoston päätökseen 11.12.1926 (nro 321/1926), jolla poliisipiirit on määrätty antamaan oikeustilastoja varten tiedot ilmitulleista rikoksista. Sisäasiainministeriö ja Tilastokeskus ovat sopineet tiedonkeruun ja tietosisällön myöhemmistä muutoksista. Kaudelle 1971–1979 sisäasiainministeriö on antanut ohjeet Poliisin käskylehdessä nro 2/1971 ja vuodesta 1980 lähtien kiertokirjeessä 7.12.1979 nro 4616/402/79. Vuodelle 1991 ohjeet on annettu kirjeessä 15.3.1991 nro 900/69/91 ja vuodesta 1992 alkaen 31.1.1992 päivätystä kirjeessä. Myös vuosina 1938, 1945 ja 1951 on tehty muutoksia, joilla on ollut huomattava vaikutus tilaston sisältöön.

Vuodesta 1954 lähtien Poliisin tietoon tullut rikollisuus-tilaston yhteydessä on julkaistu tietoja myös tullirikoksista.

Maksuttoman Statfin –tietopalvelun poliisin tietoon tullut rikollisuus- tietojen aikasarjat alkavat vuodesta 1980.

KUNTAMUUTOKSET:

Vuosi 1981

Nummi ja Pusula yhdistettiin Nummi-Pusulaksi.
Keikyä ja Kiikka yhdistettiin Äetsäksi. Lokalahti yhdistettiin Uuteenkaupunkiin.

Vuosi 1989

Nuijamaan kunta yhdistettiin Lappeenrantaan.

Vuosi 1993

Kalanti yhdistettiin Uuteenkaupunkiin.
Konginkangas yhdistettiin Äänekoskeen.
Rauman mlk. yhdistettiin Raumaan.
Säynätsalo yhdistettiin Jyväskylään.
Tenhola yhdistettiin Tammisaareen.

Vuosi 1997

Heinolan kaupunki ja Heinolan mlk. yhdistyivät Heinolaksi.
Lohjan kaupunki ja Lohjan mlk. yhdistyivät Lohjaksi.
Porvoon kaupunki ja Porvoon mlk. yhdistyivät Porvooksi.

Vuosi 2001

Anttola ja Mikkelin maalaiskunta yhdistettiin Mikkeliin.
Kuorevesi yhdistettiin Jämsään.
Temmes yhdistettiin Tyrnävään.

Vuosi 2003

Pattijoki yhdistettiin Raaheen.
Vehkalahti yhdistettiin Haminaan.

Vuosi 2004

Jäppilä, Pieksämäen maalaiskunta ja Virtasalmi yhdistyivät Pieksänmaaksi.

Vuosi 2005

Kangaslampi yhdistettiin Varkauteen.
Karinainen yhdistettiin Pöytyään.
Kiihtelysvaara yhdistettiin Joensuuhun.
Kullaa yhdistettiin Ulvilaan.
Loimaan kunta yhdistettiin Loimaahan.
Peräseinäjoki yhdistettiin Seinäjokeen.
Saari yhdistettiin Parikkalaan.
Sahalahti yhdistettiin Kangasalaan.
Tuupovaara yhdistettiin Joensuuhun.
Uukuniemi yhdistettiin Parikkalaan.
Vehmersalmi yhdistettiin Kuopioon.
Värtsilä yhdistettiin Tohmajärveen.

Vuosi 2006

Rovaniemen maalaiskunta yhdistettiin Rovaniemeen.

Vuosi 2007

Mietoinen yhdistettiin Mynämäkeen.
Maksamaa ja Vöyri yhdistyivät Vöyri-Maksamaaksi.
Viljakkala yhdistettiin Ylöjärveen.
Ruukki yhdistettiin Siikajokeen.
Suodenniemi yhdistettiin Vammalaan.
Pieksänmaa yhdistettiin Pieksämäkeen.
Kajaani yhdistettiin Kajaaniin.
Luopioinen ja Pälkäne yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Pälkäne.
Kodisjoki yhdistettiin Raumaan.
Haukivuori yhdistettiin Mikkeliin.

Toijala ja Viiala yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Akaa.
Sumiainen ja Suolahti yhdistettiin Äänekoskeen.
Längelmäki yhdistettiin osin Jämsään ja Oriveteen.
Ii ja Kuivaniemi yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Ii.

Vuosi 2008

Leivonmäki yhdistettiin Joutsaan.

Vuosi 2009

Lehtimäki yhdistettiin Alajärveen.

Kiukainen yhdistettiin Euraan.

Vampula yhdistettiin Huittisiin.

Hauho, Kalvola, Lammi, Renko ja Tuulos yhdistettiin Hämeenlinnaan.

Eno ja Pyhäselkä yhdistettiin Joensuuhun.

Jyväskylän mlk ja Korpilahti yhdistettiin Jyväskylään.

Jämsänkoski yhdistettiin Jämsään.

Piikkiö yhdistettiin Kaarinaan.

Alahärmä, Korttesjärvi ja Ylihärmä yhdistettiin Kauhavaan.

Dragsfjärd, Kemiö ja Västanfjärd yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Kemiönsaari.

Kälviä, Lohtaja ja Ullava yhdistettiin Kokkolaan.

Elimäki, Jaala, Kuusankoski, Anjalankoski ja Valkeala yhdistettiin Kouvolaan.

Jurva yhdistettiin Kurikkaan.

Joutseno yhdistettiin Lappeenrantaan.

Sammatti yhdistettiin Lohjaan.

Alastaro ja Mellilä yhdistettiin Loimaahan.

Houtskari, Iniö, Korppoo, Nauvo ja Parainen yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Länsi-Turunmaa. Askainen ja Lemu yhdistettiin Maskuun.

Mänttä ja Vilppula yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Mänttä-Vilppula.

Merimasku, Rymättylä ja Velkua yhdistettiin Naantaliin.

Ylikiiminki yhdistettiin Ouluun.

Yläne yhdistettiin Pöytyään.

Karjaa, Pohja ja Tammisaari yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Raasepori.

Lappi yhdistettiin Raumaan.

Vahto yhdistettiin Ruskoon.

Pylkönmäki yhdistettiin Saarijärveen.

Halikko, Kiikala, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Suomensjärvi ja Särkisalo yhdistettiin Saloon.

Mouhijärvi, Vammala ja Äetsä yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Sastamala.

Savonranta yhdistettiin Savonlinnaan.

Nurmo ja Ylistaro yhdistettiin Seinäjokeen.

Kestilä, Piippola, Pulkvila ja Rantsila yhdistyivät. Uuden kunnan nimi on Siikalatva.

Kuru yhdistettiin Ylöjärveen.

RIKOS:

Uusi tieliikennelaki(267/81) tuli voimaan 1.4. 1982. Tilastossa lakia sovellettiin vuoden alusta lähtien.

Luvut eivät lainmuutoksesta johtuen vastanneet aikaisempien vuosien lukumääriä eri liikennestikostyypeissä.

Rikesakkolaki (66/83) ja Laki rikesakosta tieliikenteessä (68/83) tulivat voimaan 1.9. 1983. Lain mukaan voidaan tieliikennelain (267/81) tai sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten rikkomisesta antaa rikesakko, mikäli rikkomuksen katsotaan aiheuttaneen vain vähäistä vaaraa tai haittaa.

Poliisin antamat rikesakot 1.9. 1983 lähtien sisältyvät tilastoon.

Kavallusrikosten tilastointikäytäntöä muutettiin vuodesta 1983 lähtien, usean osateon käsittävät kavallusrikokset tilastoidaan yhtenä rikoksena.

1.1. 1991 tuli voimaan laki rikoslain muutoksesta (769/90), muutos koski omaisuus-, vaihdanta- ja talousrikoksia. Muutos oli rikoslain kokonaisuudistuksen ensimmäinen vaihe, se sisälsi myös senkaltaisia periaatteellisia muutoksia, että eräiden rikosluokkien osalta vertailtavuus aikaisempiin vuosiin katkesi. Tuli uusia rikosnimikkeitä, ja osin myös samoina säilyneiden nimikkeiden sisältö muuttui. Ongelmallisia tässä suhteessa ovat irtaimen omaisuuden luvatonta käyttöä koskevat rikokset, ja niistä erityisesti ns. moottoriajoneuvojen anastukset, petos- ja maksuvälinepetosrikokset ja väärennysrikokset. Muiden yleisten tavanomaisten omaisuusrikosten osalta vertailukelpoisuus aikaisempiin vuosiin säilyi. Tilaston tietosisältöä muutettiin vastaamaan uudistettua lainsäädäntöä. Maksuvälinepetosten tilastointikäytäntö muuttui vuonna 1991. Muutos vähensi tilastoitujen rikosten määrää.

Rikoksen yhtymistä koskevan lainsäädännön uudistamisen (697/91) johdosta ei tilastoinnissa vuoden 1992 alusta lukien otettu huomioon käsitettä yksin teoin tehdystä rikoksesta. Aikaisemmin yksin teoin tehdyt rikokset oli tilastoitu muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vain päärikoksen mukaan. Päärikoksella tarkoitetaan rikosta, josta laissa määrätty rangaistus on ankarin. Tilastointitavan muutos lisäsi jossain määrin tilastoitujen rikosten määrää.

Huumausainerikoksia koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.1.1994. Ne muodostavat rikoslain 50 luvun. Lainmuutoksen takia ainoastaan huumausainerikosten kokonaismäärät ovat vertailukelpoisia edellisten vuosien vastaaviin lukuihin. Vaikka tilastointikäytäntöä ei lainmuutoksen seurauksena muutettu oli vuoden 1994 huumausainerikosten tilastointi poliisipiireissä jossain määrin epäyhtenäistä. Huumausainerikoksia arvioidaan kirjatun kymmenisen prosenttia todellista enemmän. 1.9.1994 tulivat voimaan liikennejuopumuksia koskevat uudet säädökset. Törkeän rattijuopumuksen promilleraja laski 1,5:sta 1,2:een. Lainmuutoksen vuoksi vain rattijuopumusten yhteismäärät ovat vertailukelpoisia edellisiin vuosiin. Vesiliikennejuopumuksen uudeksi rajaksi vahvistettiin yksi promille entisen 1,5 promillen asemesta.

1.9.1995 tuli voimaan laki Rikoslain muutoksesta (578/95). Rikosnimikkeistön muutoksen vaikutukset tietojen vertailtavuuteen aikaisempiin vuosiin olivat vähäiset. Seuraavassa esitetään uuden nimikkeen vastaavuus aikaisemmin käytössä olleeseen nimikkeeseen:

Vanha nimike --> Uusi nimike

- Tappo --> Tappo
- Tappo --> Surma
- Tapon tai murhan yritys --> Tapon, murhan tai surman yritys
- Lapsentappo --> Lapsensurma
- Kuolemantuottamus --> Kuolemantuottamus, törkeä kuolemantuottamus
- Ruumiinvamman tai sairauden tuottamus --> Vammantuottamus, törkeä vammantuottamus
- Murhapoltto --> Tuhotyö, liikennetuhotyö, törkeä tuhotyö
- Murhapolton yritys --> Tuhotyön, liikennetuhotyön, törkeä tuhotyön yritys

Tuhotyötä ja murhapolttoa koskevat rikosnimikkeet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia. Tuhotyö käsittää murhapolton lisäksi myös aiemmin muihin nimikkeisiin kuuluneita tapauksia.

1.1.1995 voimaan tullut uusi Alkoholilaki (1143/94) aiheutti muutoksia rikosluokitteluun. Käytöstä poistettiin nimike 'alkoholipitoisen aineen nauttiminen yleisellä paikalla'. Vuoden 1995 huumausainerikosten tilastointi oli poliisipiireissä jossain määrin epäyhtenäistä.

Vuonna 1996 otettiin käyttöön seuraavat uudet rikosnimikkeet: sotilasrikokset, työrikokset, ympäristörikokset, eräiden aineettomien oikeuksien loukkaaminen. Uusina tietoina esitetään syylliseksi epäiltyjen naisten ikäjakauma sekä henki- ja pahoinpitelyrikosten tapahtumapaikka.

Vuodesta 1997 lähtien esitetään tieto syylliseksi epäillyn kansalaisuudesta.

Rikoksia oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan sekä seksuaalirikoksia koskevat uudet säädökset tulivat voimaan 1.1.1999. Ne muodostavat rikoslain 15, 16, 17 ja 20 luvun. 1.10.1999 tulivat voimaan liikenne rikoksia koskevat uudet säädökset rikoslain 23 lukuun. Taulukon rikosnimikkeet on ryhmitelty uuden lainsäädännön mukaan. Nyt esitettävät rikoslakirikokset sisältävät aiemmin tieliikennelakiin kuuluneita rikoksia.

1.4. 2000 muutettiin eräiden rikostyyppien tilastointikäytäntöä. Rauhanrikkomiset (Rikoslaki 24 luku) tilastoidaan siten, että usean osateon käsittävää tapahtumasarjaa merkitään yhtenä rikoksena. Samalla tavoin tilastoidaan hautarauhan rikkomiset ja lähestymiskiellon rikkomiset. Viimeksi mainitut sisältyvät rikosryhmään 'muut rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan'.

1.9.2001 tuli voimaan uusi huumausainerikoksia koskeva säädös. Rikosluokitukseen lisättiin nimike huumausaineen käyttörikos.

1.10.2002 tulivat voimaan uudet moottorikulkuneuvon käyttövarkauksia koskevat säädökset. Rikosluokitukseen lisättiin kaksi uutta nimikettä: moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus sekä törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus. Aiemmin nämä rikokset tilastoitiin moottoriajoneuvoon kohdistuviksi luvattomiksi käytöiksi.

1.1.2003 uutena rikosnimikkeenä otettiin käyttöön muu ajoneuvorikkomus.

1.10.2003 tuli voimaan uusi Järjestyslaki. Rikosluokitukseen lisättiin nimike järjestyslain rikkomiset.

Vuodesta 2003 lähtien esitetään rattijuopumusten yhteydessä tieto syylliseksi epäillyn käyttämästä päihteestä.

Vuodesta 2004 lähtien esitetään syylliseksi epäillyn käyttämää päihdettä koskeva tieto: muun päihteen ja alkoholin yhteiskäyttö (sekakäyttö). Aiemmin nämä tiedot esitettiin kohdassa muun päihteen vaikutuksen alaisena.

1.1. 2004 otettiin käyttöön uutena rikosnimikkeenä järjestyslain rikkomiset. Nimikkeistöstä poistettiin järjestyssääntörikkomus, poliisimääräyksen rikkomisen.

Aserikoksia koskeva rikoslain 41 luku tuli voimaan 1.6. 2007. Nämä rikokset sisältyvät uudistettuun rikosnimikkeeseen rikokset rikoslain 41, 42 ja 43 lukua vastaan. Muutos ei vaikuta rikosten kokonaismäärään.

Vuoden 2009 alusta otettiin käyttöön uusi rikosten ryhmittely.

A Omaisuusrikokset

B Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

C Seksuaalirikokset

D Rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan

E Eräät liikenne rikokset

F Muut rikokset

Myös rikosnimikkeistön rakennetta on muutettu:

Eräät liikenne rikokset ryhmässä (E) ei esitetä liikenneturvallisuuden vaarantamisia eikä liikennepakoja tieliikenteessä.

Muut rikokset ryhmä (F) koostuu ryhmiin A-E kuulumattomista rikoslakia vastaan tehdyistä rikoksista sekä rikoslain ulkopuolisista rikoksista.

Jako rikoslakirikoksiin ja muihin rikoksiin on poistettu.

Tilastoon on muodostettu omana ryhmänään liikenneturvallisuuden vaarantamiset, liikennepaot tieliikenteessä, liikenne rikkomukset, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomiset ja ajoneuvorikkomukset.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa rikosten vertailtavuutta eri vuosien kesken sekä edistää niiden kansainvälistä vertailukelpoisuutta.

Alkoholirikoksia koskeva rikoslain 50a luku ja alkoholilain muutos tulivat voimaan 1.11. 2009 Uusina rikosnimikkeinä otettiin käyttöön alkoholirikos, törkeä alkoholirikos, lievä alkoholirikos ja alkoholirikkomus. Lainmuutoksen vuoksi vain alkoholirikosten ja -rikkomusten yhteismäärä on vertailukelpoinen edellisiin vuosiin. Tapahtumakertatietoja ei tässä taulukossa esitetä.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Vuositulaston tiedot poikkeavat neljännesvuosittain esitetyistä ennakkollisista tiedoista.

Keskusrikospoliisi ja yksittäiset poliisilaitokset julkaisevat tietoja rikollisuudesta. Nämä luvut eroavat Tilastokeskuksen tiedoista aineiston poiminta-ajankohdasta ja erilaisista tiedonkeruukriteereistä johtuen.

Lisätietoja

Jorma Kallio (09)1734 3248
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma
rikos@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute